

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

KUNGSPARKEN I MALMÖ. — FOTO. E. JEPSSON, LIMHAMN.

22:DRÄ ÅRG.

DEN 10 JULI 1921

N:o 41

Foto. Küller, Malmö.

Kliché: Goës Ritburs & Klicheanstalt, Gbg.

Henrietta Boger

Det är sällan en häradsutställning av hemslöjdsalster är ägnad tilldraga sig intresse utanför bygden. Om detta var fallet med den i Staffanstorps den 18 juni för Bara härad i Skåne hallna, beror detta i hög grad på det därtill knutna föredrag, som av friherrinnan Henriette Coyet på Torup därstädes hölls om den skånska vitvaruslöjden. Det är långt ifrån första gången friherrinnan Coyet på ett måsterligt sätt tolkat den skånska hembygdsslöjdens så att säga idé, innehåll och etiska värde, men vi kunna knappast påminna oss något tillfälle, då hon gjort det på ett lyckligare, mera impräglade sätt.

Hilda Eleonora Henriette Dorotée Amelie Cederström är född i Hälsingborg den 16 mars 1859 samt äldsta barn till dåvarande löjtnanten, sedermera kavalleriinspektören och generallöjtnanten Clas Arvid Bror Cederström och hans maka grevinnan Amelie Virginie Tomasine Eleonora Ehrensward. I det fint bildade hem, vari hon uppväxte, kom hon i åtnjutande av den sorgfälligaste uppfostran och det var med en rik fond av både huvudets och hjärtats bildning hon fann sig utrustad, då hon efter att i Mariakyrkan i Hälsingborg den 20 september 1884 ha ingått äktenskap med kammarjunkaren, numera hovmarskalken Gustav Johan Coyet tillträdde den i representativt hänseende krävande befattningen som slottsfru på Torups minnesrika gods, vilket tack vare hennes makes outtröttliga och pietetsfulla omsorger icke mindre än genom hennes egna nu fördes en renässans till mötes efter det förfall, som övergått detsamma efter Skånes övergång till Sverige, då det belades med sekvestrar på grund av sin dåvarande ägares, den ryktbare Korfitz Ulfeldts stämplingar mot svenska kronan. Det var i synnerhet trädgården, som i rikaste mått kom i åtnjutande av hennes lika upplysta som kärleksfulla omvårdnad.*

Den gamla "frugthave" uppe i en mot söder slutande backe, där herr Sievert Grubbe till Torup, enligt sina dagboksteckningar, redan år 1699 låtit plantera 600 från Nürnberg införda kostbara fruktträd, vart av henne nyordnad. Här fanns ju ock något att bygga på, ty där hade Torups förste ägare av namnet Coyet nyplanterat icke blott äpple- och päronträd, utan även sådana söderns avkomlingar som valnöts- och vita mulnbärsträd samt äkta kastanjer, vilka fortfarande frodas och bära frukt under de klimatiskt och ur kultiveringsynpunkt lika gynnsamma betingelser, som här erbjudas. Däremot finnes det en annan avdelning i de stora anläggningarna, som gårdens folk med rätta tillagt benämningen "friherrinnans trädgård", vilken helt är hennes eget verk: en kryddgård, uppfylld med allehanda gamla sägenrika och hemlighetsfulla örter med underbara dofter och enligt de gamlas ut-sagor än underbara krafter. Hårtill äro att lägga smakfulla blomsteranordningar bl. a. en rosengång, kantad med båder av vita blommor, som särskilt under högsommaren te sig i bländande flor. Utmed slottskanaliens ena sida har anlagts ett alpinetum och framför detta blomma i kanalens speglade vatten de fagrade röda, vita och ljusgula näckrosor. Det var för övrigt icke blott Torup, som njöt gott av friherrinnan Coyets hortikulturella insikter och blomsterkärlek. Även på makarnas andra gods, det numera försälda Rönneholm, satte hennes smak och odlingsintresse frukter, vilka sent skola utplånas.

I släkt med denna trädgårdskärlek är det intresse för hemslöjden, som framför allt gjort friherrinnan Coyets namn känt och berömt i de vidsträcktaste kretsar. Hennes insatser på detta område bottna visserligen ytterst i hennes personliga, moderneärvda skicklighet härinom, men de frammanades till allmän befruktande gestaltning först i samlivet och sam-

arbetet med godsets folk. Före hennes framträdande hade hemslöjden huvudsakligen betraktats som en försummad näringsgren, som det gällde att återuppliva och uppjoba en bättre marknad åt inne i städerna. Henriette Coyet var det förunnat att upptäcka, att den skånska hembygdsslöjden icke i främsta rummet är ett valgjort och vackert arbete, utan även ett utslag av en märklig *folkkonst*, som bär bud om skånska landets gamla förnäma odling och om dess kvinnors ovanliga konstskicklighet och sinne för form och färg på samma gång som om deras kärlek till hemmet och dess minnen. För att ombona och försköna sina *hem* ha de skånska kvinnorna gjort alla dessa otaliga vävnader och sömnader, som nu väcka efter världens beundran. Av gamla berättelser att döma har det inom vissa bygder vid olika tidpunkter funnits särskilt slöjdbegåvade kvinnor, som satt sin egen personliga prägel på sömnad eller knyppling inom sin egen bygd. De ha, för att använda ett gammalt uttrycksfullt talesätt, som hon i Staffanstorps citerade, " varit så starka i sin egen smak", att de kunna göra densamma till en gemensam ägodel för en hel bygd. Och genom att de sysslat med att lära de uppväxande unga gårdsdöttrarna att sy konstnäs, och arbete vid knyppekryn ha de liksom beläst den särskilda ortskaraktär, som är utmärkande för slöjdstyren från olika bygder. Men inom denna ram har sedan den individuella läggningen gjort sig gällande och i fråga om icke få av de både de sömnade och vävande kvinnorna gälla, att de var efter sin smak valt ut i de gamla mönstren vad som tilltalat dem mest och sedan under det långsamma arbetets fortgång hopfogat det efter sitt eget sinne eller, som man ännu hör dem säga, "diktat ihop ett mönster åt sig". Vad som där under besjälade dem, har varit kärleken — kärleken till hemmet — och det är härav denna textila folkkonst hämtat både sin inspiration och sitt värde.

År 1905 hade friherrinnan Coyet invalts i styrelsen för Malmöhus läns då nybildade hemslöjdsförening. På den stora konstslöjdsutställningen i Stockholm 1909, där Malmöhus län annars var ur hemslöjds synpunkt svagt representerat, hade hon fått till stånd och ordnat en separatutställning av hemslöjd från sitt hembygdshärad, Bara, vars alla alster voro tillverkade för befolkningens eget behov, en utställning, som trots materialet i stockholmarnes ögon något grälla färgprakt, dock tillvann sig erkännande såsom högst tilltalande genom sin soliditet och ursprungliga friskhet. På hösten samma år valdes friherrinnan Coyet till ordförande i föreningen, vilken därefter mera än förut inriktade sin verksamhet på upptagandet av typiskt skånska arbetsmetoder. Resultatet blev överraskande stort, vilket framför allt kunde konstateras på Baltiska utställningen 1914, där föreningens kollektion intog ett hedersrum. Fr herrinnan Coyet, som även hade säte i centralstyrelsen för utställningen och kallats till hedersordförande i Riksförbundet för svensk hemslöjd, tog på hösten nämnda år initiativet till det ståtliga planscherk, "Gammal allmogeslöjd i Malmöhus län", till vilket hon sedermera sjä v personligen insamlat det allra mesta materialet och författat hela den ypperliga texten — ett standardarbete på detta område, som kommer att stå sig genom tiderna.

Åt sina litterära intressen har friherrinnan Coyet för övrigt givit utlopp i på tragna studier i Köpenhamn och Lund grundade anteckningar om Torups gods och där inträffade märkliga tilldragelser.

Slutligen må nämnas, att friherrinnan Coyet nedlagt ett stort arbete jämväl inom Fredrika Bremerförbundets styrelse och Röda korsets Bara-avdelning samt i styrelserna för Hvilans folkhögskola och Sydsvenska sjuksköterskehämnet.

* Se art. "En skånsk slottsträdgård", ärg. XXI:2.

Till bilder å sid. 644.

En istidsdalgång, belägen mellan sjöarna Anten och Mjörn i närheten av Alingsås, har på därom av intresserade personer gjord hemställan av vederbörande myndigheter blivit fridlyst för att bevaras som ett utomordentligt intressant naturminnesmärke. Dalgången eller rättare sagt klyftan, som en gång i urminnes tid bildade isälvens bädd, har lodräta bergväggar och visar alla för en istidsbildning av detta slag karaktäristiska kännetecken. På ena sidan förekomma jättegrytor och på den andra en portformad klyfta, vilken lämnar tillträde ned till en från alla andra sidor otillgänglig terrass. Denna för vetenskapsmannen så intressanta dalgång har även genom sina egendomliga formationer starkt talat till lekmannens fantasi och givit upphov till en mängd sägner som fortlevat genom tiderna.

Den närmaste anledningen till att fridlysningen begärts är att man planerat framdragandet av en väg över området vilken skulle nödvändiggöra en bortsprängning av såväl grottan som terrassen. Initiativet till den gjorda hemställan om fridlysningen har tagits av frih. T. Alströmer på Östads säteri.

Det är icke mer än ett par år sedan Svenska Chikagokören företog sitt triumftåg genom Sverige och sedan ha vi åter glädjen hälsa en av de stora icke mindre berömda svensk-amerikanska sångkörenna välkommen inom våra gränser, denna gång Svenska Brooklynkören, vars ankomst utförligt omnäm-

10 Juli 1921 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 • ILLUSTR. • • MAGASIN. •

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 41.

I grön dubbeltonfärg.

En vacker och karaktäristisk bild från det nyligen fridlysta området i dalgången mellan sjöarna Anten och Mjörn, där givande en av de under isperioden bildade, väldiga jättegrytorna på södra Åsjöstranden. — Fotograf Kaleb Torin. Alingsås.

Kliché: Göta, Öhp.

Till bild å sid. 651.

Den av Kungl. svenska automobilklubbens göteborgsavdelning anordnade stora som narbiltävlingen tog sin början den 30 juni och räknade 12 deltagare. Starten ägde rum i Göteborg varifrån färden gick till Karlstad, Falun, Hedemora och Sala med Uppsala som slutmål. Under backprovet vid Frykensjöarna inträffade ett svårt olyckstillbud i det att disponent Ernst Grauers bil med full fart körde mot ett träd och fullständigt ramponerades. De fyra passagerarna undslupp det vådliga äventyret med jämförelsevis lindriga skador. Vem som i tävlingen hemfört segern är, när detta skrives, ännu icke känt.

des i nr 37 av Hvar 8 Dag. Kören anlände den 12 juni till Göteborg och sedan har sångarfärden i egna bilar gått genom halva Sverige till Stockholm dit ankomsten skedde den 30 juni, närmast från Uppsala. Själva mottagningshögtidligheten i huvudstaden hade förlagts till den flaggprydda Nybroplan framför John Ericssonbyst, där vid tiden för ankomsten trots det hållande regnet åskådare i tusental infunnit sig. Sedan Brooklynkörens medlemmar bildat en grupp mitt på planen uppstämde Stockholms sångarförbund "Vårt land" varpå direktör Allan Cederborg höll hälsningstalet. Senare var samling på Hasselbacken, där Svenska Sångarförbundet anordnat en större mottagningsbankett. Överståhållare Hederstierna höll här hälsningstalet, omedelbart följt av ett högstämt tack från Brooklynkörens färdledare, Per Hugo. Första konserten i huvudstaden ägde rum på följande dag i Auditorium, som naturligtvis var fullsatt till sista plats.

Nästa dag blev kören i samlad trupp av konungen mottagen till uppvaktningså Kungl. Slottet.

Foto. Ellqvist, Stockholm.

DEN SVENSKA BROOKLYNKÖREN hälsas i Stockholm vid John Ericssonbysten å Nybroplan. T. h. Välkomstål av stadsfullmäktiges ordförande direktör Allan Cederborg; t v Brooklynkören.

Kliché: Kem. A.-B. Hengt Sjöversparre, Sjöhm-Gha.

FRIDLYST DALGÅNG FRÅN ISTIDEN.

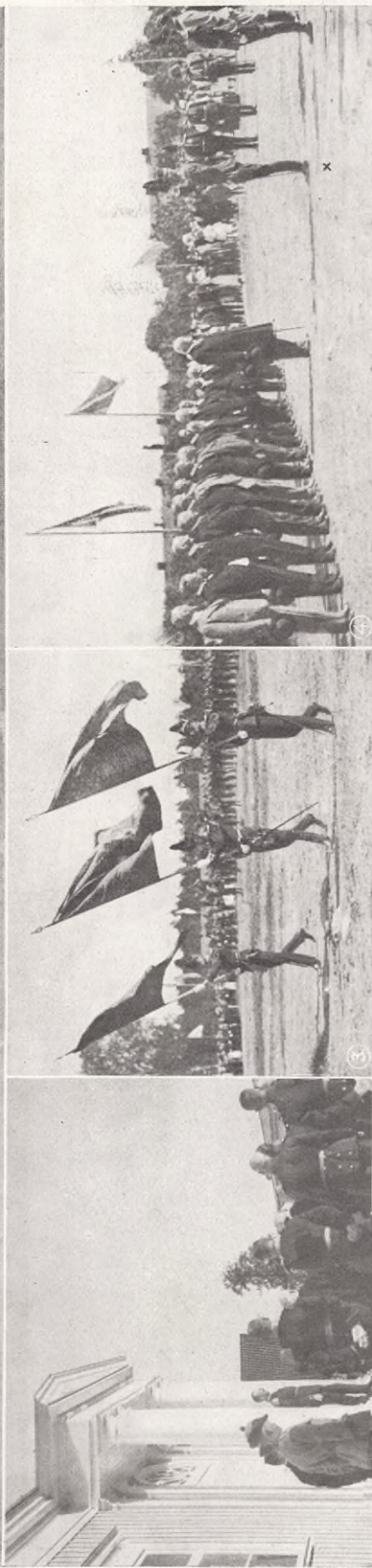

Foto, Kaleb. Torin, Alingsås.

Kliché: Göes Ribbyrå & Klicheanstalt, Ohg.

DALGÅNGEN MELLAN SJÖARNE ANTEN OCH MJÖRN: 1. Utsikt från platsen vid "Brudesängen" — se bild 3 ovan — över den smala dalgång genom vilken forntidens isälv prässats fram. Platsen är en av Västergötlands mest natursköna och storlagna. — 2. Parti vid infarten till det fridlysta området sett från S. Sjön Anten ligger strax ovan bakgrunden i bilden, sjön Mjörn slugar ett par hundra meter från förgrunden här ovan. — 3. Brudesängen (1) med ingång från motsatt sida av berget; platsen där sjöjungfrun störtade ned (2); platsen för jättegrytorna (3); se omslagsvignetten å sid. 643. — 4. Den smala bergspassagen (x) genom vilken man kommer till Brudesängen i förgrunden. — 5. Det fridlysta området (angivet med prickade linjer) sett från stranden av Åsjön strax vid Brobacka. T. v. synes Västergötland—Göteborgs järnvägs inlopp i tunneln; från bäringsplatserna har man den mest hänförande utsikt över sjön Mjörn och omnejden.

MILITÄRA MINNESFÄSTER

Hofoto. Björlander, Elmhj. Klubb. Drott. Sjöbergarna.
 1-2. MINNES- OCH INVIGNINGS-
 FÄST. VID KALMAR REGEMENTE I
 EKSIÖ. 1. Grupp av deltagare bland
 vilka vi namnteckna: 1. regementsche-
 fen överste Myrman; 2. generalmajor
 Hult; 3. överste von Krusenstjerna.
 4. överste Freidenfelt; 5. överste Stål-
 hammar; 6. generalkonstapel; 7. överstäm-
 annan Freidenfelt; 8. överstämman Stål-
 hammar; 9. överstämman Myrman.
 2. Överste Myrman talar vid den åter-
 uppförda officersparadjongen.
 3-5. SÖDERMANLANDS REGEMEN-
 TE LÄMNAR MALMA HED efter 148
 års förläggning. 3. Fanorna blottas.
 4. Överste Hedengren (X) i spetsen för
 regementets officers- och underofficers-
 kårer hälsar veteranerna, framför vilka
 synes deras äldste, major Broms, 83 år.

Text å sid. 654.

Foto. Öster,

— Foto. Broms. —

5. Grupp bildad midsommardagen. 1. överste Hedengren; 2. landshövding Reuterskiöld, 3. major Broms.

Kronprins Olav av Norge fyllde den 2 juli 18 år och nådde därmed den i norska grundlagen fastställda myndighetsåldern, med vilken enligt författningen följer även rätten till säte i statsrådet, den första officiella invigningen till den höga ansvarfulla post i samhället som den unge tronarvingen i en framtid skall beklåda.

Då — efter unionsupplösningen mellan Sverige och Norge — prins Carl av Danmark som konung Haakon VII av Norge tillika med sin gemål, drottning Maud, född prinsessa av Storbritannien och Irland, den 25 nov. 1905 höll sitt intåg i Kristiania bar han vid landstigningen sin tvåårige son kronprins Olav, förut kallad prins Alexander, på armen. Det norska konungaparet åtnjuter helt visst betydande popularitet i sitt nya land, men av lätt förklarliga skäl samlar sig dock det norska folkets sympati i särskild grad kring den unge prinsen, vilken om än icke infödd norrman dock växt upp bland den norska ungdomen och fått en utpräglad norsk uppfostran samt utan brytning talar landets språk. Kronprins Olav sattes i Hallings skola i Kristiania med vars alumner han umgäts på kamratlig fot. Intresserad av sina studier har prinsen städe hemfört synnerligen vackra betyg, vilket varit fallet även vid den i dagarna absolverade studentexamen. Sin tid utanför skolan

KRONPRINS OLAV 18 ÅR DEN 2 JULI.

Bevistade på födelsedagen för första gången en kunglig konselj. Ejter porträtt i den nyligen förvärdade studentmössan av Aage Remfeldt, Kristiania. Kläd: Bengt Silfverparre.

har kronprins Olav i likhet med vad landets ungdom brukar ägnat åt sport och irott med skidlöpning och segling som favoritnöjen. I besittning av goda kunskaper är den unge fursten i fysiskt hänseende en frisk och stark yngling, en äkta son av det land, vars konung han en gång skall bliva och vars folk nu, då han lämnar den första ungdomen för att påtaga sig de förpliktelser som följa med ställningen som landets tronarvinge, innesluter honom i sina bästa välgångsönskningar.

Kantor Anders Aldén på Vingsö fyllde den 25 juni 70 år. I 42 år har han tjänstgjort på ön, och därunder ledsagat en turistsström på bortemot 150 tusen personer bland kyrkans skatter och klenoder: helgon-skrin, träskulpturer, kärl och monstranser från medeltiden, de dräpliga träapostlarna, som biskop Tegnéer lät flytta bort under läktären, troféer från Brahesläktens storhetstid, byten från trettioåriga kriget etc. och ej att förglömma — Ebba Brahes brudkrona, som ännu i dag bäres av brudarna på ön.

Kantor Aldén, som är klockarför i gammal god bemärkelse och öns allt i allo har i många år tjänstgjort som lärare vid församlingens skolor, förestår öns sparbank och är beklädd med en mångfald offentliga uppdrag. De 70 åren till trots äger han en förträfflig vigör och ett oförbrännerligt gott humör. Han innehar Kungl. patr. sällsk. medaljer i silver och guld, blev på 70-årsdagen föremål för varma hyllningar från när och fjärran och mottog från församlingens bor-nä en subskriberad gåva.

Amatörfoto. A. Gustafson, Lindesberg.

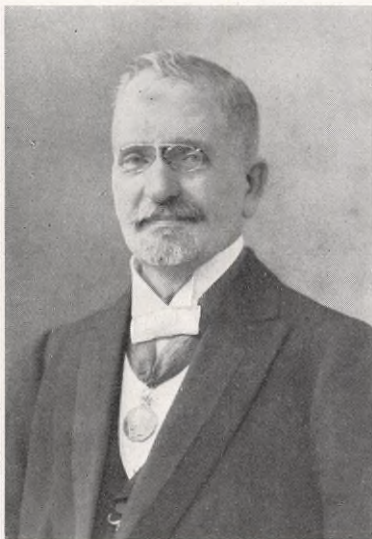

Foto. Rylander, Jönköping.

BRAHEKYRKANS FÖREVISARE, kantor Anders Aldén, Vingsö, 70 år den 25 juni.

T. v: KRISTINATRÄDET — sammanväxt björk och gran — i Lindes by, nära Lindesberg, enligt sägnen planterade av drottning Kristina. Fridlysta. T. h.: FRÅN KARLSTADS SEGELSÄLLSKAPETS KAPPSEGLINGAR D. 26 JUNI Grosshandl. Olav Jensens, Karlstad, 75 kv.-m. skärgårdskrussare, 1:ste pristagare.

Kläd: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm.—Gbg.

DANMARKS RYKTBARASTE KONUNGADOTTER

MED ANLEDNING AV 300 ÅRS DAGEN AV LEONORA KRISTINAS FÖDELSE.

De intressantaste romanerna skrivas alltid av livet självt, och i analogi härtill innesluter den danska konungadottern Leonora Kristinas livshistoria långt mer av äventyr och spänning än vad fantasien kan samla innanför en bokpärm. Det är i dessa dagar 300 år sedan denna märkliga kvinna föddes, och en krets av kända danska män hava satt sig före att därvid ära hennes minne och giva det den upprättelse i allmänhetens ögon det förtjänar.

Hon föddes den 8 juli 1621 som dotter till konung Christian IV, den ryktbaraste av alla Oldenburgkonungarne, och hans gemål till vänster, den danska adelsdamen Kristine Munk. Intill sitt sjätte år uppfostrades Leonora Kristina hos sin mormor Ellen Marsvin och vistades sedan ett par år i Holland. År 1629 återvände hon till Köpenhamn. Vid den tid var förhållandet mellan hennes föräldrar emellertid mycket spännt och följande år lämnade hennes mor, såsom fränksild, för alltid hovet. Konungen övervakade nu själv den unga flickans och hennes systers uppfostran. Leonora Kristina blev, rikt begåvad som hon var, snart föremål för hans särskilda omvårdnad. Hon påminde för övrigt mycket om sin kunglige fader, hade en kraftig, självständig karaktär, var vetgirig och kunskapsförstande.

Blott nio år gammal blev hon förlovad och 1636, endast femton år gammal, föräldrad med den 15 år äldre danske adelsmannen Korfitz Ulfeldt. Äktenskapet blev, om man tänker på samlivet makarne emellan, utomordentligt lyckligt. Leonora Kristina hyste en djup kärlek för sin make och förläp honom trogen icke blott under lyckans dagar utan hon följde honom även i fångenskap och landsflykt.

De första åren följde framgången Korfitz Ulfeldt. Strax efter förmälingen blev han riksråd och inom kort rikshovmästare, rikets högsta befattning. Leonora Kristina intog under dessa år till följd icke blott av sin börd och sin makes höga post utan även i kraft av sin egen personlighet en ledande ställning vid faderns hov. Förhållandet mellan den mäktige rikshovmästaren och hans kunglige svärfader antog efter hand en ganska fientlig karaktär, men, ehuru Leonora Kristina i tvisterna mellan de två männen alltid tog sin makes parti, behöll hon sin fars kärlek ända tills den gamle konungen 1648 skördades av döden. Från denna tidpunkt började svårigheterna hoppa sig för Ulfeldt och hans gemål. Fredrik III kunde icke med blida ögon se den man, som varit ledare för den adelskomplot, vilken genom "Handfästningen" så betydligt kringskurit konungamakten till förmån för riksrådet, och förhållandet mellan hans gemål Sofia Amalia och Leonora Kristina, båda lika måna om sin maktställning var icke heller det bästa. Så lät konungen an-

LEONORA KRISTINA, KONUNG CHRISTIAN IV:S DOTTER, gift med Korfitz Ulfeldt och under många år fånge i Blåtorn i Köpenhamn. Död i Maribo Kloster 1699. Efter modern vetenskaplig forskning erkänd som en av Danmarks märkligaste och mest betydande kvinnor. — Efter porträtt i olja.
Köpenhamn. — Efter porträtt i olja.

lägga rättgång mot Ulfeldt för hans vanskötsel av ämbetet. Till vittnesbörden härom fogades ett falskt vittnesmål om att Ulfeldt stätt konungen efter livet. Då saken härigenom syntes vilja taga en olycklig vändning, flydde Ulfeldt med sin familj först till Holland och därifrån till Sverige, där drottning Kristina tog honom under sitt beskydd. Under tiden hade Ulfeldt från dömts sitt ämbete och hans gods indragits. Förbittrad över den hårda medfarten blev han oförsonlig fiende icke blott till konung Fredrik III utan även till Danmark, och hela hans återstående liv upptogs av landsförrådiska stämplingar. Han sökte sålunda upphetsa Sverige mot Danmark, trädde i Karl X Gustafs tjänst och åtföljde honom under fälttåget mot Danmark. Som belöning för sina därunder gjorda tjänster fick han Sølvesborgs grevskap och en del skånska gods samt var utsedd till guvernör i Pommern. Han blev emellertid miss-

tänkt för stämplingar även mot Sverige och hölls under bevakning, men flydde 1660 till Köpenhamn, där såväl han som hans gemål fängslades. Under ett och ett halvt år höllos de fångna på Hammershus fästning och återfingo först friheten sedan Ulfeldt ingivit en ödmjuk böneskrift om nåd, vilken han dessutom måste köpa med halva sin förmögenhet. Trots denna förlust var Ulfeldt alltjämt den rikaste av Danmarks ädlingar. Familjen begav sig nu utomlands och Ulfeldt smidde nya förrådiska planer mot sitt fosterland. Saken upptäcktes, Ulfeldt dömdes till döden och då han icke själv befann sig i de danska myndigheternas våld verkställdes domen i en effigie. Ulfeldts gård i Köpenhamn nedrevs därjämte och på dess tomt restes en skampåle vilken kvarstod ända till 1864. Ulfeldt, som av fruktan att bli fängslad förde ett kringirrande liv, dog 1664. Året förut hade hans gemål rest till England för att återkräva ett kapital, som hennes make på sin tid försträckt Karl II. Denne utlämnade henne emellertid till Danmark och Leonora Kristina inspärrades i Blaa-taarns fängelse i Köpenhamn, där hon, föremål för drottning Sofia Amalias oförsonliga hat, kvarhölls tills drottningen 1685 skildes hädan. Därefter fick Leonora Kristina sig bostad anvisad i Maribo kloster och dog där våren 1698. Det märkliga ifråga om Leonora Kristinas behandling är att hon aldrig överbevisades om delaktighet i mannens landsförrådiska handlingar och att ej håller någon dom fälldes över henne. Att hon icke desto mindre i 22 år hölls fången måste stämplas som en den svåraste förbrytelse.

Verket "Jammersmindet" som Leonora Kristina författade i fängelset är av bestående värde.* Arbetet i vilket hon skildrar sin tragiska historia är av stor kulturhistorisk betydelse, varförutom det i rent litterärt

Forts. å sid. 655.

* Se årg. XXI: 24.

SCHWEDENSTIFT INVIGES.

Schwedenstift vid Wien, det andra stora svenska hemmet för tuberkulösa österrikiska barn, fick midsomrardagen sin högtidliga invigning i närvaro av svenska sändebudet i Wien, minister Ewerlöf, legationens övriga medlemmar, österrikiske förbunds-presidenten dr Hainisch, chefen för österrikiska Röda korset excellensen Beck, ett flertal ministrar, medlemmar av staden Wiens styrelse m. fl. Vid invigningen talade den i Österrike bosatte svenske skrifställaren Lago-Lengqvist, vilken tillsammans med pastor Hans Giebner synes hava nedlagt betydande förtjänster om hemmets tillkomst, ett tack till prins Carl, som är Schwedenstifts beskyddare. Invigningstalet hölls

INVIGNING AV DET SVENSKA BARNSANATORIET "SCHWEDENSTIFT" I PERCHTOLDSORF I WIENERWALD.

Övre bilden: Österrikiske presidenten Hainisch (X) beger sig till invigningshögtidligheten följt av den bekante, numera i Österrike bosatte svenske journalisten Nils Lago Lengqvist vilken verksamt bidragit till tillkomsten av "Schwedenstift". Därunder: En överblick över hela sanatoriet.

Vidst. bilder: DET NYLIGEN I WIENER STADTPARK AVTÄCKTA MONUMENTET ÖVER JOHANN STRAUSS. T. v.: Johan Strauss änka med dotter samt presidenten Hainisch som förrättade avtäckningen. Text å sid. 654.

av minister Ewerlöf, som därefter ställde hemmet till det österrikiska folkets förfogande. Slutligen framförde president Hainisch Österrikes tack till Sverige för den mottagna stora gåvan och det nya bevis på hjälpsamhet och offervilja det därmed lämnat.

Schwedenstift har en hög och synnerligen vacker belägenhet. Sjukavdelningen inrymmer 10 stora salar med plats för 70 patienter, till vilkas förfogande stå även lekplan, veranda och en vacker samlingsal. Till sjukhemmet hör en närbelägen laugård, som bl. a. föder 10 kor, vilka förse

Fortf. å sid. 654.

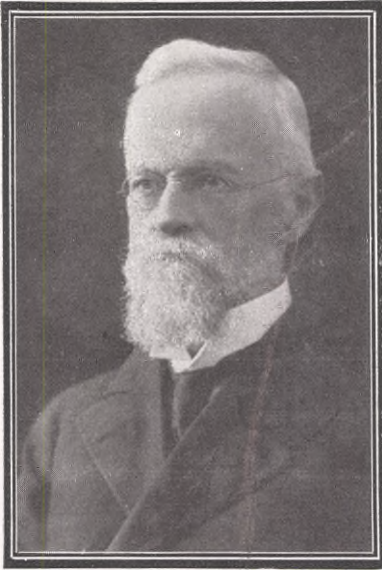

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Efter fotografi.

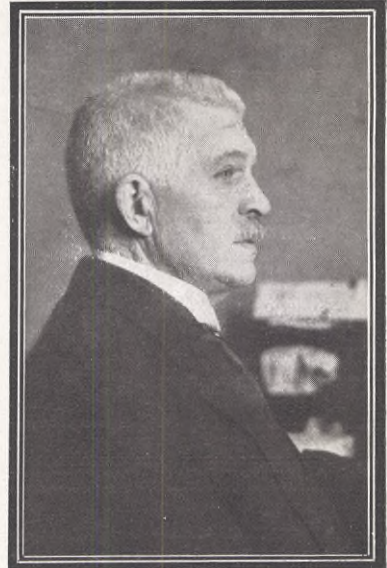
Kliché: Bengt Silfverparre.

Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparre.
D:r AXEL LILLE. Den betydande svensk-
finske patrioten-publicisten, en av svensk-
Finlands främste och ypperste förkämpar.
F. 1848. † 28 juni. Text å sid. 655.

Kliche: Bengt Silfverparre.
GENERALMAJOR K. E. BERG,
den av Finska regeringen tillsatta
överbefälhavaren över skyddskå-
rerna, vilken för att undgå detta
tvångsuppdrag tog sitt liv. Ur en
gruppfoto. Text å sid. 655.

Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparre.
FÖRUTVAR. FINNSKA STATSRÅDET
D:r EDV. HJELT.
F. 1855. † 2 juli. Text å sid. 654.

NÅGRA ÅLÄNDSKA
MIDSOMMARBILDER.

Vidst. bild:
ÅLÄNDS STUDENTGILLE VID AVTÄCK-
NINGEN AV EN MINNESVÄRD å Fin-
ströms kyrkogård över den i finska fri-
hetskriget fallne kamraten, ingenjör Jo-
hannes Gammel. Märk de påfallande
rent svenska typerna.

Nederst:
ÅLÄNDS FOLKHÖGSKOLAS ELEVFÖR-
BUND FIRAR MIDSOMMAR. T. v.: Åhö-
rarna vid rektor Bossons (Tärna) folkhög-
skola i Sverige föredrag; t. h.: kring
majstången.

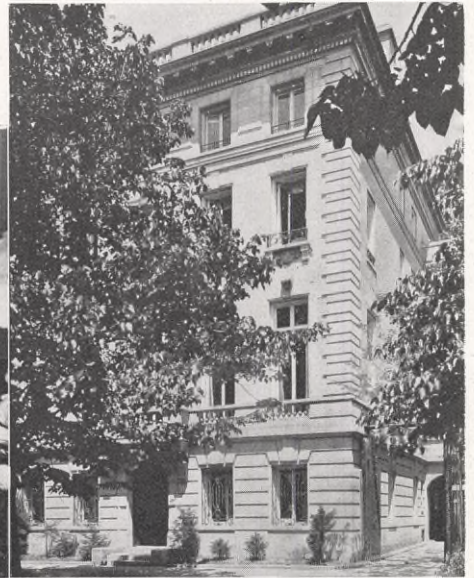
Efter fotografier.

Kliche: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm-Gö.

TILL A.-B. SVENSKA HANDELSBANKENS 50 ÅRSJUBILEUM. Bankens hela jättekomples vid Kungsträdgården. I mitten första nybyggnaden efter flytningen från den anspråkslösa lokalen vid Kornhamnstorg; t. h. det senare inköpta och disponerade Palmeska huset; t. v. det senast uppförda bankpalatset. Text å sid. 654. — Foto. Ministrom. Kliché: Bengt Sjöversparre.

Minister Axel Wallenberg, som bekant minister Ekengrens efterträdare som svenskt sändebud i Förenta Staterna, har i en av Washingtons vackraste delar, nr 2 Sheridan Circle, inrett åt sig en utomordentligt stilfull ministerbostad och varit nog generös att i den ståtliga byggnadens bottenvåning upplåta lokal även för legationen. Enligt vad ministerns maka, fru Elsa Wallenberg, som nu över sommaren befinner sig på besök i hemlandet, uttalat trivs ministerparet förträffligt i den nya omgivningen och med det nya landet.

Efter fotografier. SVENSKA MINISTERHOTELLET I WASHINGTON. Överst t. h.: EXTERIÖR. T. v.: MINISTERNS ARBETSNUM; därunder: SALONGEN OCH MATSALEN. Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Sjöhm-Ågg.

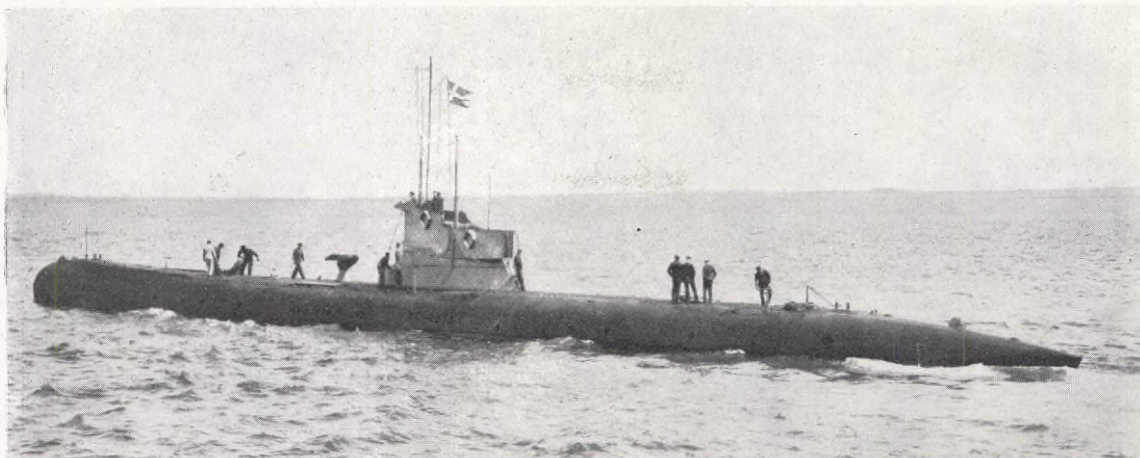
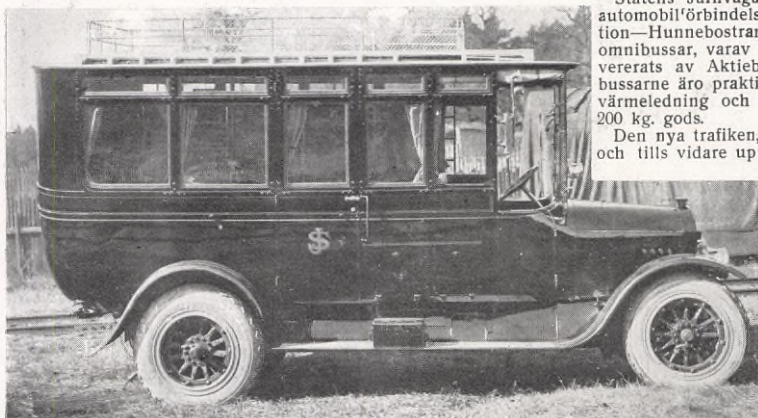

Foto. Ohm, Malmö.

"BÄVERN" vår senaste undervattensbåt, efter vederbörliga provturer överlämnad till K. Flotian.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm-Gbg.

Statens Järnvägar har i dagarna öppnat sin första reguljära automobilförbindelse, vilken är förlagd till sträckan Dingle station—Hunnebostrands fiskläge. För trafiken har inköpts tre nio omniussar, varav 2 av det gamla välkända Mercedes märket levererats av Aktiefolaget Daimler-Mercedes, Stockholm. Omniussarna äro praktiskt inredda med goda ventilationsanordningar värmeledning och stoppade säten. På taket kan placeras ca 200 kg. gods.

Den nya trafiken, som har förbindelse med tågen å Bohusbanan och tills vidare upprätthålles av endast en omniuss, med 4 turer dagligen med utgång från Hunnebostrand, har redan omfattats med litigt intresse av den resande allmänheten.

Den nu öppnade routen kommer att följas av minst två, av vilka den ena, Dingle—Fjällbacka är under byggnad, medan den andra, Dingle—sjön Bullaren, blott är planerad.

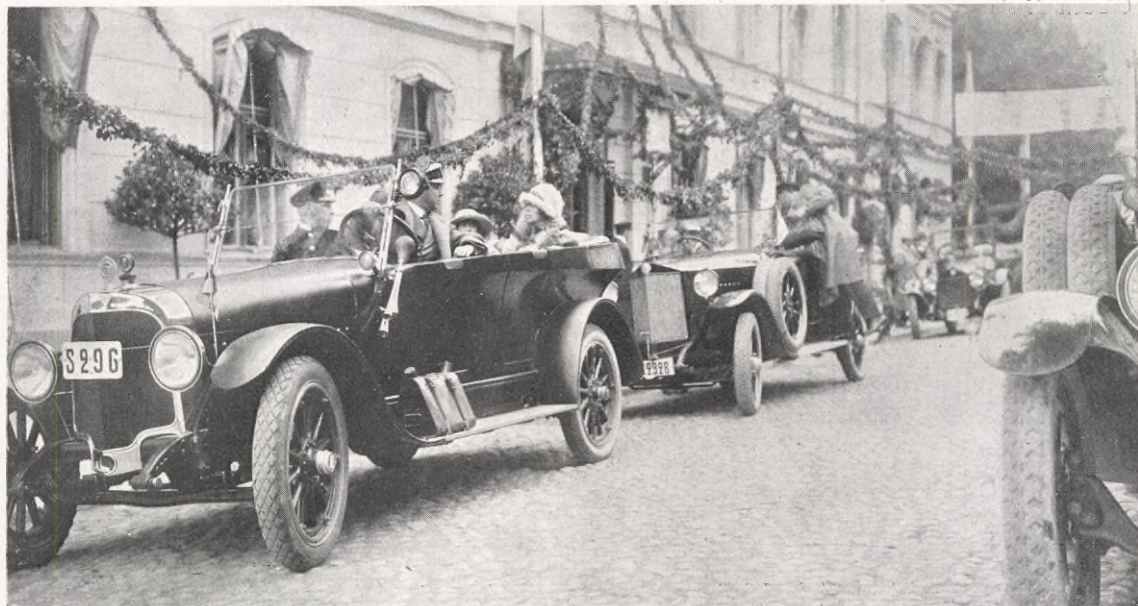
Goda fotografier för omslagsvignetten

— genre och landskap — äro välkomna och honoreras vid införandet.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfversparre.

STATENS JÄRNVÄGARS NYA AUTOMOBILTRAFIK. Omniuss å sträckan Dingle—Hunnebostrand från A.-B. Daimler-Mercedes, Stockholm.

Hovfoto. Nyström, Karlstad.

K. A. K. SOMMARTÄVLING. Ankomsten till Karlstad. — Text å sid. 643.

Kliché: Göte Rithyrå & Klichéstatell, Gbg.

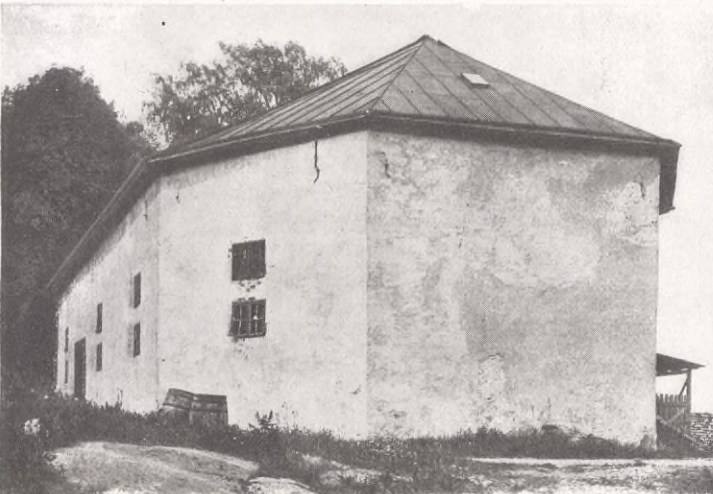

ÄRKEBISKOP SÖDERBLOM HÅLLER SLÄKTMÖTE PÅ FÄDERNEGÅRDEN ORSTA. *Vi namnteckna: Ärkebiskopen med maka (1 o. 2), ärkebiskopens två bröder kaptanen i F. S. armés reserv, direktör Svante Söderblom (3) och jordbrukskonsulenten Johan Söderblom (4), hemmansägaren Jonas Svensson i Orsta, ärkebiskopens ende kusin på fädernet.* — Foto. A. Jansson, Söderhamn.
Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthm—Gbg.

Ärkebiskop Nathan Söderblom firade den 29 juni tillsammans med sina anförvanter släktmöte hos sin kusin hemmansägaren Jonas Svensson på fäderngården Orsta i Söderala, Helsingland. I mötet hava utom ärkebiskopen med familj deltagit även ärkebiskopens båda bröder kaptanen i amerikanska arméns reserv direktör Svante Söderblom, som med maka och dotter kommit på besök från Amerika, och jordbrukskonsulenten Johan Söderblom i Umeå med familj.

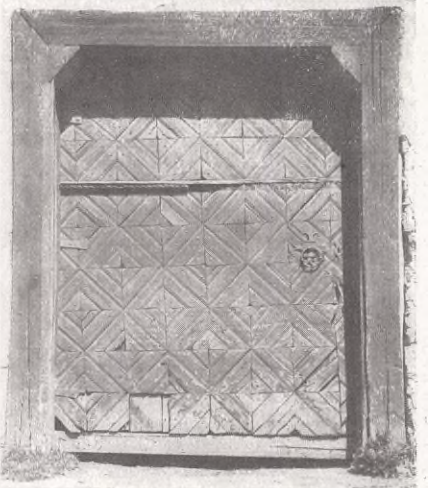
Gården Orsta ägdes på mitten av 1600-talet av

bonden Olof O:sson, vars efterkommande sedan utan avbrott haft den i sin ägo. Släktens manliga medlemmar hava ned genom tiderna varit bönder, ofta hedrade med kommunala uppdrag. Ärkebiskop Söderbloms far bröt med släkttraditionen och gick den lärda vägen, blev präst, varvid han tog namnet Söderblom samt slutade som kyrkoherde i Norrala. Hans broder övertog fäderngården, vilken sedan gick i arv till en son, den nuvarande ägaren, en ansedd kommunalman i sin ort, i dagarna 50 år.

Efter fotografier.

ÅMÅLS ÖDEKYRKA, på sin tid av stadens myndigheter försäld för en billig pänning och därefter utnyttjad till magasin — att den fortfarande skulle brukas som helgedom antog väl ingen vid försäljningen. Nu vill man återköpa den gamla ödekyrkan till museum, men nu är värdet ett annat. Det fel stadens fäder begått bör ju stadens söner rimligen umgälla ehuru man har rätt räkna med att nuvarande ägare icke i allt för hög grad förbise ett stort och allmänt kulturellt intresse. Text å sid. 65 f.

Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthm—Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

J. S. F. STEPHENS.
Bruksägare. — Husaby.
80 år 13 juli.*

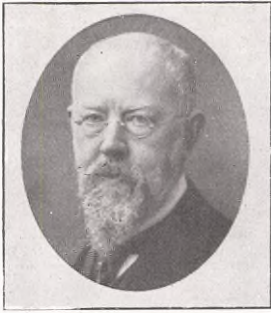
N. A. D. ADLERCREUTZ.
Överste — Ystad.
55 år 8 juli.*

S. E. BERGIUS.
Handelsråd. — Madrid.
50 år 30 maj.*

G. A. LENÉ.
Rektor. — Jönköping
50 år 14 juli.*

G. S. N. KALLSTENIUS.
Professor. — Stockholm.
60 år 13 juli.*

K. L. WÄHLIN.
Redaktör. — Stockholm.
60 år 14 juli.*

R. ÖSTBERG.
Arkitekt. — Stockholm.
55 år 14 juli.*

K. V. A. STANGENBERG.
Konstnär. — Saltsjö-Duvnäs.
50 år 13 juli.*

J. C. FRÄNKEL †.
F.d. Handlande. Komm-man.
Lerum. — F. 1833. † 29 juni.*

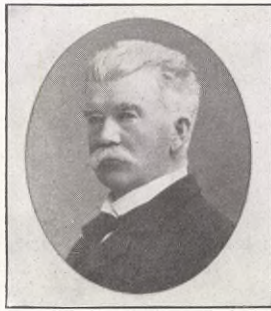
C. J. N. KINBERG †.
F. d. sekr i Statskont
Sthlm. — F. 1835. † 22 juni.*

S. HELLING †.
Grosshandlande. — Göteborg.
F. 1839. † 29 juni.*

R. F. PETRE †.
Registrator. — Stockholm.
F. 1863. † 29 juni.*

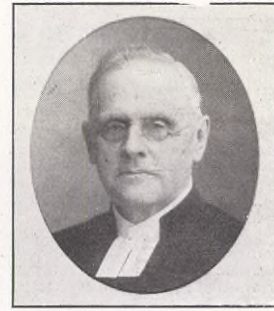
R. T. HENNINGS †.
Direktör. — Lughnamn.
F. 1841. † 25 juni.*

G. A. CARLSSON †.
Skolförest. — Fil. Dr. — Sthlm.
F. 1843. † 15 juni.*

M. LINDHOLM †.
Fabriksidkare. — Stockholm.
F. 1846. † 25 juni.*

C. T. LJUNGGREN †.
Kontr.-prost. — Kyrkoh. — Mor-
landa. — F. 1852. † 19 juni.

Kliché: Kem. A.-B. Benzt Siltfärgvarre, Sthlm.—Gbg.

* Data å nästa sida.

JOSEPH STEPHENS. Civ.-ing. i Ostindien 61—69, sdn 67 eg. av Husaby bruk. På sin tid landstingsman. Led. av Riksd. F. K. 86—09. Led. av Lantr.-akad. Komm. m. st. k. V. O.

NILS ADLERCREUTZ. Utljn. v. Livg. t. h. 90, ryttm. 08, mil.-attaché v. beskickn. i Berlin 12, major v. Skån. drag.-reg. 14, öv.-ltn där 17, öfverste o. chef f. Smål. hus. reg. 18, öfverste o. chef f. Skån. drag.-reg. innev. år. SVEN BERGIUS. Stud. v. univ. i Lausanne, jur. utr. kand. i Upps. 98; prakt. i Engl. o. Frankr., intr. därefter i N. Just. rev. o. i Stock. rådhr., var senare advokat i Stockh. samt erhöjld domareförordn. 07—08. Ömbudsman i Sv. brygg.-fören. 09—13, omb.-man i Sv. allm. exp.-fören. 15—19. Sdn sista år händelsråd v. beskickn. i Madrid. Led. av styr. f. Franska hand.-kamm. i Stockholm 18.

GUSTAF LENÉ. Stud. 88, fil. lic. 96, fil. dr. 99. V. lekt. i Falun 99—1900, i Malmö 1900—03, lär. v. Lunds priv. elem. lärov. 03—04, lekt. v. h. allm. lärov. i Häfnöskrd 03, rektor v. h. allm. lärov. i Jönköping sdn 07. Förordn. som läroverksråd vissa tider under somr. 16—20. Led. av folkskolestyr. o. barnav.-nmd i Jönk. sdn 17. Inspektör f. komm. mellanskolan i Huskvarna sdn 12.

GOTTFRID KALLSTENIUS. Stud. 89, akad. stud. i Upps. 81—83. elev. v. Konstakad. 84—88, led. av samma akad. 01. Lär. i dek.-konst. v. Konst.-högsk. 10, v. professor 12. Landskaps- o. figurmålare; är företräd. å Nat.-museum. Göteborg. Utl. muscer samt i priv. konstgallerier. Led. av Musik. akad. Led. av Sv. konstn.-fören, Sv. allm. konstfören. samt av Stat. inköpsnmd.

KARL WÄHLIN. Stud. 80, litt. bitr. h. P. A. Norstedt & Söner 84—92, sdn i Sv. allm. konstfören. 87—98, e. o. aman.-v. Nat. mus. konstvärd. sdn 90, sekr. där 95—04. Red.-sekr. i Sv. Tidskr. 87—90, red. o. utg. av Ord o. Bild sdn 92. Skriftställare o. medarb. i dagspressen.

RAGNAR ÖSTBERG. Elev v. Tekn. högsk. 86—88. v. Konstakad. 88—91, Järefter utl. stud.-eresor. Ark. i Överint. åmb. 98 samt privat arkitekt. Bl. arb. Östermalms nya lärov., ett flertal av Stock. förnämligaste privatvillor samt främst Stockholms nya stadsmus. Biografi o. heisd.-portr. årg. IX:4.

KNUT STANGENBERG. Stud. 90, elev v. Konstn.-föb. målarskola 92; medarb. i Söndags Nisse, Strix m. fl. skämt. o. a. tidskr. o. illustr. arbeten. V. ordf. i styr. f. Seltjö-Duvnäs villaägareföb.; chef f. S.-D. friv. brandvår

JOHAN CHRISTIAN FRÄNKEL. På sin tid deleg. i jämnand.-firman F. & Hedenberg i Göteborg. Efter avg. fr. från firman bosatt i Lerum nära Göteborg, där han var v. ordf. i komm. nmd samt nämndeman.

CARL KINBERG †. Stud. 54, hov.-ex. 58, kansl. i Statskont. 64, sekr. där 84—1900. Musikiskt intresserad, led. av Musik. akad. sdn 95.

STEN HELLING †. Stud. 58, ing. efter prakt. i utl. som deleg. i firman A. Fröding & Co i Göteborg. 67. Led. av Hand. fören. fullm. o. Hand. o. sjöf. nmd. Stadsfullm. 75—78, på sin tid led. av styr. i f. Allm. o. Sahlg. sjukh. Rob. Dicksons stift. Styr. led. i Skån. e. banks avd.-kontor 04—10 o. därefter i Skand. kred. a.-b. samt i Göteborg. o. Boh.-läns sparb.

ROBERT PETRE †. Stud. 83, elev v. Stat. lärov. 86, kont.-skr. i Järnv.-styr. 93, registr. o. akt. där sdn 95. Har inlagt synnerlig förtjänst om den utländska turisttrafiken i vårt land, dels såsom en av de främste v. Sv. Turisttrafikföb. b. tillkomst. o. organisation, allt fr. dess tillkomst dess sekreterare, dels såsom verkst. dir. f. förbundets 09 skapade stora restaurangbolag, vilket verkssamhet under P:s ledning varit till största gagn f. resandeväsendet i vårt land öfverhuvudtaget.

RUDOLF HENNINGSS †. F. i Danm., stud. i Upps. 59, avg.-ex. fr. Utltna lantr.-inst. 63, lantr.-förv. 63—71, förestånd. o. förste. lär. v. Örebro l. lantr.-skola å Lund 71—77, disp. f. Ekolsunds gods, verkst. dir. f. a.-b. Martebo myr; led. av styr. f. Utltna lantr.-inst. 78—89. Arrend. Vallstanås 77—10, Sandarer ett antal år därefter samt var senast bo.-att i Lughnamn, Stäket. En av vårt lands främste o. mest bestämde agronomer. Led. av Lantr.-akad. 84, hed.-led. 07, dess guldméd. 06, dess jub.-med 13; Stockh. hushålln.-sälls. guldméd. 06. Skriftställare inom sitt fack. Biografi o. heisd.-portr. årg VIII:38.

GUSTAF CARLSON †. Stud. 63, fil. dr. 81; adj. v. Östermalms reallärov. 75—09. Start. 87 en förb. red. skola som under hans ledning förvärvat sig högt anseende o. vilket senare tillök. m. 5 kl. ss. lärov. Ex. geolog v. Sv. geolog. undersök. 72—84. Mångårig o. intresse ad. led. av dir. f. Tomtebodas blindinst. samt några år ordf. i styr. f. blindhemmet å Nydås.

MELCHER LINDHOLM †. Sdn 84 bagerilidare i Stockholm, mångårig ordf. i Sv. bagerilid.-fören. o. Stockh. bagerilid.-fören, hed.-led. av båda. Stadsfullm. 92—98, led. av fattigv.-styr., led. av G. Vasaförs. kyrkoråd, i yrksvård.

Forts. fr. sid. 643.

hemmet med mjölk. Till stiftens hava i Sverige insamlats 185,000 kr., motsvarande det ofantliga beloppet av 24½ milj. österrikiska Kronen. En betydande del av dessa penningar finnas i behåll och säkerställa hemmets ekonomi för de närmaste åren. Det till Schwedenstift hörrande "Prins Carlhemmet", vilket är avsett för k. nvaldesenter är ännu icke färdigt, men torde kunna öppnas i höst. Plats kommer här att finnas för ett 30-tal barn.

Ett minnesmärke öfver den berömda österrikiske kompositören Johann Strauss har i dagarne under stora högtidligheter avtäckts i Stadsparken i Wien. Avtäckningsceremonien vilken förriätades av president Hainisch öfvervars av bl. a. den bortgångne mästarens maka, fru Adèle Strauss, och dotter Alice. Statyn, som framställer Strauss spelande fiol, är i förgylld brons och har utförts av professor Hellmer i Wien.

Till bild å sid. 645.

Kalmar regementets i Eksjö nyuppförda, från den förturvarande mötesplatsen i Hultsfred flyttade officerspaviljong, invigdes på midsommaraftonen. Till fästen, i vilken flertalet av regementets officerare med damer såsom värdar och värdinnor deltog, hade inbjudits ett hundratal av regementets förturvarande officerare. Bland det femtiotal gäster, som hörsamt inbjudningen, märktes åtskilliga officerare av hög åldersklass, den 81 årige major Philip von Tell, den 78-årige kapten Oscar Ahlgren, den 75 årige öfverste Ernst von Krusenstjerna m. fl. Invigningstalet hölls av regementets chef öfverste Mytman. Bland mängden av inströmmande telegram märktes ett från H. Maj:t konungen.

Den invigda byggnaden, till vilken de från Hultsfreds mötesplats öfverflyttade officers- och chefspaviljongerna fått lämna materialet flankeras, liksom tidigare på Hultsfred, av öfverste-löjtnants och majorsflyglarne, samt vänder sin pelarpydda front mot sjön Hunsnåsen. I fråga om inredningen har pietetsfull hänsyn tagits till det gamla samtidigt med att plats beretts för modern komfort.

Till bild å sid. 645.

Södermanlands regemente firade midsommardagen en avskeds åst på Malma hed, som det nu lärnar för att i stället förläggas till Strängnäs. Till högtiden hade inbudits f. d. indelt manskap och f. d. stamansställda liksom även veteraner, tillhörande officers- och underofficerskårerna samt reservofficerare. Bland övriga gäster märktes landshövding L. Reuterskiöld samt representanter för Livregementets grenadärer och Svea trängkårig i Örebro. Befolkningen från kringliggande bygder hade därjämte givit talrikt möte.

Efter uppställning av de värnpliktige, regementets avlämnande till chefen öfverste C. Hedengren samt paradering för fanan höll kaptenen frih. K. G. A. Leijonhufvud högtidstalet med en däri inlagd skildring av regementets historia under de 150 år södermanlångingarne vapenövats på Malma hed. Efter talet följde regementsmusik samt därefter predikan. Den 3 juli tog regementet de nya kasernerna i Strängnäs i besittning efter högtidligt intåg i den nya förläggningsstaden.

Till bild å sid. 649.

Universitetets i Helsingfors tillförordnade kanslär slatsrådet Edvard Immanuel Hjelt avled den 2 juli i Karlsbad, 66 år gammal. Den bortgångne stod som en av den finska politiska världens förgrundsfigurer under de händelserika år, då Finland lösruckte sig från Ryssland och blev suverän stat. Hjelt hörde till de finska politici, vilka insågo, att världskriget gav Finland det länge och till synes hopplöst väntade tillfället att löslita sig från Ryssland. År 1915 var Hjelt verksam i Sverige för att intressera dess ledande krafter för ett finskt befrielsekrig, understött av Sverige. Dessa önskingar funno emellertid ingen resonans och Hjelt återvände till sitt hemland där han efter ryska marsrevolutionen 1917 deltog i de finska underhandlingarne med Kerenski-regeringen. Kort därefter begav han sig till Tyskland och erhöjld mot vittgående försäkring om finsk tacksamhet dess löfte om väpnat bistånd i Finlands stundande frihetskamp.

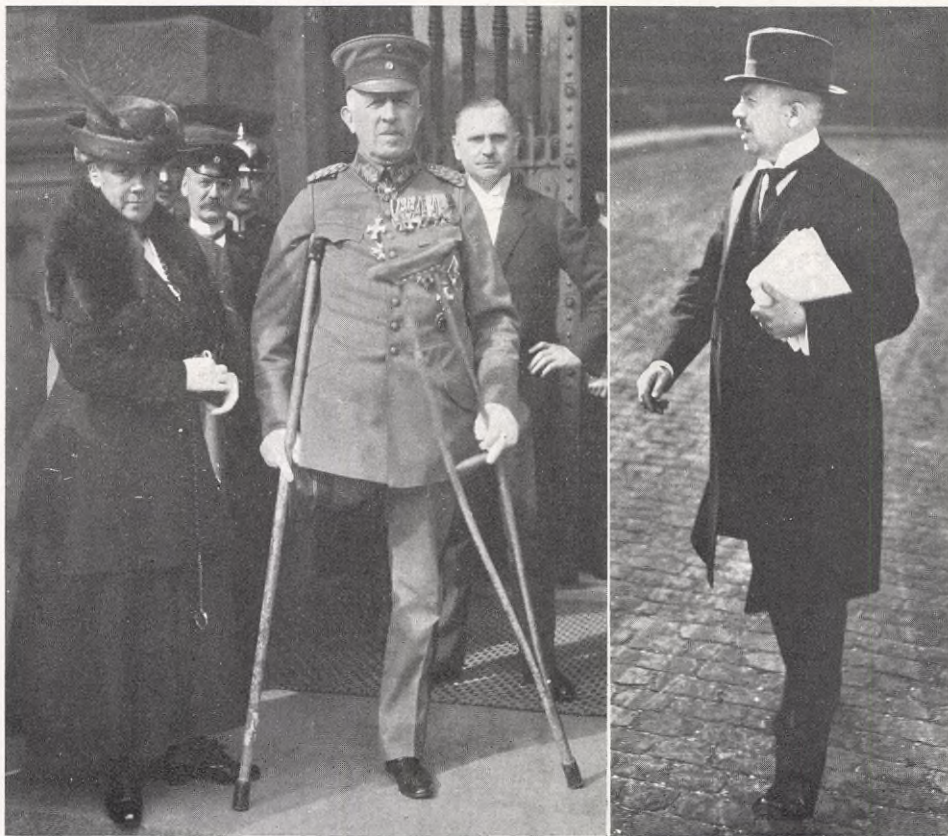
Sedan finska senaten i dec. samma år utfärdat landets självständighetsförklaring, utnämndes Hjelt till finsk minister i Berlin. Påföljande år i jan. utbröt det av Ryssland understödda finska röda upproret, för vars ned-lägnande Hjelt utverkade Tysklands ingripande. Efter segern gällde det för Hjelt att skaffa det fria Finland en konung. Han önskade i första hand en svensk prins, men då detta strandade på konung Gustafs motstånd, en tysk kajsarprins. Till sist blev prins Friedrich, kajsar Vilhelms svåger vald, ehuru han på grund av det tyska nederlaget i världskriget aldrig kom att bestiga den finska tronen. De finska maktkvävandena, vilka drevo ren konjunkturpolitik, gjorde en tvåvädning, med avståndstagande från Tyskland och orienteringen åt ententehäll. Samtidigt avskedades Hjelt från ministerposten i Berlin.

Till bild å sid. 652.

Att en gammal ärevördig 1600-talskyrka användes till magasin torde i denna upplysta tid höra till det mera ovanliga. Arkitekten i Kungliga Byggnadsstyrelsen, K. Martin Westberg har under en tjänsteresa påträffat Amåls gamla ödekyrka, uppförd till stor del på initiativ av en store kyrkobyggaren och restauratören Magnus Gabriel de la Gardie och invigd 1669. Den var uppförd av sten, försedd med ett rikt målat tak och bland dess dyrbaheter kan nämnas en praktfull altarpuppställning, skänkt av byggherren. Numer är all inredning försvunnen, fönstren delvis igenmurade och hela kyrkan fylld med diverse bråte, gods, tunnor och handelsvaror. Sedan den nya kyrkan i slute: av 1700-talet blivit uppförd och invigd år 1806 såldes nämligen den gamla för en spottstyver till några handlande i vilkas efterlevandes ägo den ännu befinner sig. En del intresserade i Amål ha nu börjat en insamling för erhållande av medel att inköpa det gamla templet å staden för att inreda det till museum. De nuvarande ägarne ha emellertid en kanse starkare affärsblick än ideell syn på saken åsatt den det pris de anse den gamla byggnaden i och för sig värd. Man hoppas dock kunna få angelägenheten ordnad.

Till bild å sid. 650.

Ett av Sveriges allra största bankinstitut Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, firade den 1 juli 50-årsdagen av sitt första öppnande för allmänheten, då under namn av Stockholms Aktiebank, sedermera ändrat till Stockholms Handelsbank. Startandet av bankföretaget i fråga var följden av en schism inom Stockholms Enskilda banks ledning, vilken föranledde en del framstående finansmän, stående den sistnämnda banken nära, att taga initiativet till startandet av den nya banken. Den 11 april kunde redan inbjudan till aktieteckning utfärdas och den 1 juli öppnades, som nämnt, i en liten lokal i Schinkelska huset, Kornhamnsgata 4, Stockholms Aktie-bank. Av det teknnade kapitalet, 2,000,000 kronor hade då endast 400,000 kronor inbetalats och hela personalen utgjordes av åtta personer förutom o. chefen. Nu består ensam bankstyrelsen av 28 personer, personalen uppgår till sammanlagt 2 071 personer, aktiekapitalet utgör 80 miljoner kronor och fonderna öfverstiga 100,000,000.

Till portr. å sid. 649.

Den kände finske publicisten *D:r Axel Lille* avled den 28 juni i Helsingfors efter en några dagar tidigare undergången operation.

Med Axel Lille bor går en av det svenska Finlands mest betydande gestalter. Född 1848 i Helsingfors, vid vars universitet faderen innehade en teologie professur, blev han, efter år 1866 avlagd studentexamen, 1872 fil. kand. och 1882 juris d:r. Under hela studietiden hade han därjämte medarbetat i den svensk finska präsen, där han kämpade mot de fennomanska strävandena för att åt det svenska i Finland bevara vad det ägde rätt till. Efter promotionen till juris doktor ägnade sig Lille under kort tid åt juridisk verksamhet, men övergick 1883 helt till tidsningsmannabanan och blev huvudredaktör för den av honom grundade tidsningen "Nya Presse" i Helsingfors, vilken inom

kort blev det ledande organet för det svenska Finland. Bredvid arbetet för den svenska kulturens bevarande förde Lille i sin tidsnings spalter en aldrig vilande kamp för Finlands självständighet gentemot de ryska undertryckningssträvandena. Tidsningen, som slutligen blev de ryska maktbävandena alltför obekväma, indrogs 1900 och två år senare tvangs Lille att lämna Finland, varefter han bosatte sig i Sverige. Sedan han 1905 återvunnit sitt finländska medborgarskap återvände han till hemlandet och stod åren 1906—17 som redaktör för den återuppsådda tidsningen "Nya Pressen". I finska lantdagen, vilken Lille under olika perioder tillhörde intog han en framskjutet ställning och skapade tillsammans med Kr. von Alftan Finlands svenska folkparti, vilket hedrade honom med ordförandeskapet i sin centralstyrelse. Sedan Finland vunnit självständighet placerades Lille som finska statens prässombud i Stockholm.

Till bild. å sid. 649.

Stoftet efter chefen för finska arméns stab och tillfällige överbefälhavaren för Finlands skyddskårer *generalmajor Berg*, för vars tragiska slut vi i närmast föregående nummer redogjorde, fördes den 27 juni till den sista vilan under sällsynt stor och imponerande anslutning av såväl officerare som framstående civila personer. Den schism mellan de finka skyddskårerna och landets regering, vilken uppstått genom de av krigsministern framtvingade chefsskiftet vid skyddskåren, synes nu på väg att lösas. Regeringen torde nämligen vara villig att godkänna skyddskårernas krav att krigsministerns n. v. befohgenhet vis-à-vis kårerna överflyttas på dessas högste ledare och republikens president.

DET SENASTE MÅLET VID RIKSRÄTTEN I LEIPZIG EMOT TYSKA "KRIGSFÖRBRYTARE". 1 v.: *General Stenger* (med maka) som anklagas för en av honom förnekad order "ingen pardon" på vilken förmenta order major *Crusius* (f. h.), den andre anklagade, söker stödfa sig. — Efter fotografi. — Klische: Gots, Gbg.

Forts. fr. sid. 647.

hänseende intager en rangplats. Med full rätt har det karaktäriserats som det 17 århundradets yppersta danska prosaverk. Utom "Jammersmindet" författade hon under fängelsetiden ett stort arbete om "Heltinder", en självbiografi på franska liksom en del dagböcker m. m.

Under det att domen över Ulfeldt varit enstämig har Leonora Kristina bedömts olika under olika tidsperioder. För oss står det tydligt att hon är en av de stoltaste kvinnogestalterna i Danmarks historia. Hon var sitt lands första författarinna, egenartad i sitt skriftställarskap och hon bar med den största själsstyrka ett långt livs lidanden och dess tyngsta mest förkrossande börda att ehuru oskyldig försmäktad inom fängelsets murar. Hon var långt före sin tid; självständig och äregirig, råkade hon i konflikt med sin omgivning, som icke nådde upp till henne och därför ville henne till livs. Hon har rättighet att fordra upprättelse och helt säkert skall den följa med högtidlighällandet av 300 årsdagen av hennes födelse.

Aage Heinberg.

Efter fotografi.

Kliche: Gots, Gbg.

CORFITZ ULFELDT'S SKAMPALÉ. Tillhör artikeln om *Eleonora Kristina Ulfeldts maka*. Se sid. 647.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparra.

Till vänster:
HÄRTIG CHARLES AV MARLBOROUGH MED SIN NYA HÄRTIGINNA, född miss Gladys Deacon från Amerika. För omkring ett år sedan väckte skilsmässan från dåvarande härtiginnan, född miss Consuelo Vanderbilt, ofantligt uppeende. Härtigen är född 1871.

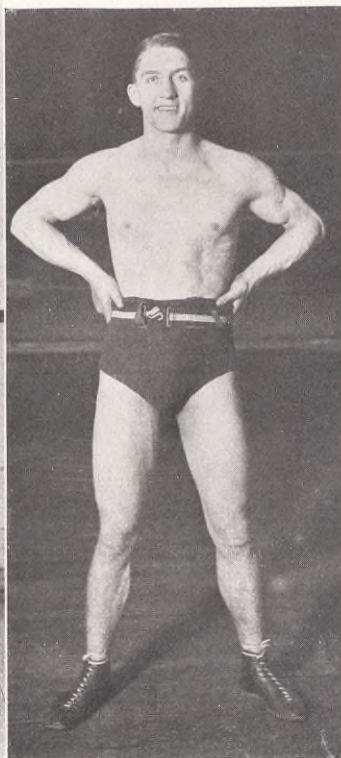
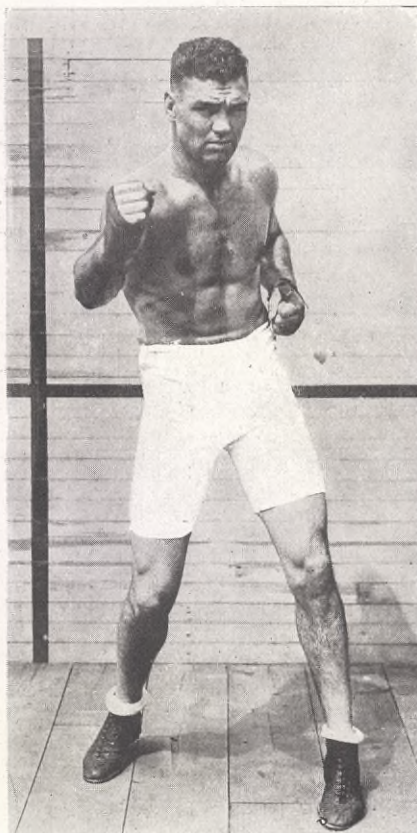
Mellerst:
LEMONORA, ERÖVRAREN AV ÅRETS GRAND PRIX Å 517,000 FRANCS vid Longchamp-löpningarna den 26 juni. Egaren är engelsman, mr. Watson, liksom jokeyen Childs. Omsättningen å totalisatorn uppgick till omkring 10 mill. francs och 500,000 personer åsågo löpningarna.

Efter fotografi. Kliché: Bengt Silfverparra.

EN SENSATIONELL DRÄKT bland alla nyheterna vid häst och modetävlingarna vid Longchamp den 26 juni.

Efter fotografi. Kliché: Bengt Silfverparra.

Vidstående bilder:

TILL KNYTNÄVSKAMPEN AMERIKA—EUROPA DEN 2 JULI T. v. JACK DEMPSEY den amerikanske segraren i den ohyggliga boxningsmatchen mot GEORGES CARPENTIER (t. h.) den franske mästerverboxaren vilken blev utslagen i 4:de omgången. — Detaljer återfinnas sannolikt i hela världens press — utom i H. 8 D. som framför sin ursäkt, densamma vi tillämpa för alla andra vidripheter vi avstå från att referera. — Efter fotografier. Kliché: Gøtz, Gøtz.

INNEHÅLL: Friherrinnan Henriett Coyet, f. Cederström (biografi och helsidesporträtt). — Södermanlands regemente lämnar Mälarhed. — Kronprins Olav av Norge 18 år. — Arkebiskop Söderblom håller släktmöte. — Svenska barnsjukhuset "Schweden stift" vid Wien inviges. — "Bävern", svenska undervattensflottans senaste förvärv. — Svenska Brooklynkören. — A.-B. Svenska Handelsbanken jubilerar — Dalgång från istiden fridlyst. — K. A. K:s sommarbil-lövling. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — Danmarks ryktbaraste konungadotter Leonora Kristina. Av Aage Heinberg

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovlkorligt förbud.